

דברי משיח

ה'תשמ"ט

התוועדות ש"פ תולדות, ג' כסלו

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

ה' תהא שנת עצמות טובה

קט"ז שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פתח דבר

לקראת ש"פ תולדות – הננו מוציאים לאור "הנחה" ויומן מהתוועדות ש"פ תולדות, ג' כסלו תשמ"ט (לפני שלושים שנה) – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשמ"ט".
בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" נבחרים מחלוקת הדולרים לצדקה ביום ראשון, ד' כסלו ה'תשמ"ט (הר"ד המלא יתפרסם אי"ה בכרך השייך לתקופה זו).

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות¹ – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"ב-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ח-תשנ"ג), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממ"ש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,
אדר"ח כסלו, ה'תשע"ט (ה' תהא שנת עצמות טובה),
קט"ז שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

1) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות (ה"תוכן קצר" שי"ל ע"י "ועד הנחות התמימים", וה"ר"ד" שי"ל ע"י מערכת "פאקס 8 שיחה"), ונוספו בה פרטים מה"השלמות" לשיחה המוגהת שי"ל ע"י "ועד הנחות התמימים" ו"ועד הנחות בלה"ק". לשלימות הענינים המבוארים בשיחה, יש לעיין בשיחה המוגהת (סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 78 ואילך).

בס"ד. התוועדות ש"פ תולדות, ג' כסלו ה'תשמ"ט

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

א. דובר בימים הקודמים¹ שעומדים כעת בתחילת חודש כסלו, עם כל הענינים הקשורים לזה, ומה שיש ללמוד מזה במעשה בפועל – כמדובר כבר לעיל, ובשנה שעברה² ובשנים הקודמות, וכדאיתא בספרים.

ולכן, אין צורך לחזור עכשיו על אריכות הדברים, אלא רק להזכיר בקיצור כדי לעורר אודות העיקר – ש"המעשה הוא העיקר"³, ולא רק לדבר על המעשה או לקבל החלטות על המעשה, אלא העיקר – להתנהג ולעשות כך במעשה בפועל כפשוטו ממש. ו"מפקחין על צרכי ציבור בשבת"⁴, היינו, שמותר ביום השבת, ומכיון שמותר, צריכים לפקח כו'.

ובענינו – הענינים במעשה בפועל הקשורים עם חודש כסלו בכלל, ובפרט ב"שנה תמימה"⁵, הבאה בהמשך לשנת "הקהל" ושנת "תְּשֻׁמַח וְתִשְׁמַח", והקשורים גם עם הפרשה – פרשת תולדות, וכדלקמן.

ב. כרגיל, נדבר תחילה על ענין הדורש ביאור בפרש"י בתחילת הפרשה.

בנוגע לפרש"י בריש פרשתנו – ישנה "קלאָץ קשיא":

על "ואלה תולדות יצחק"⁶ מפרש רש"י "יעקב ועשו האמורים בפרשה". וצריך להבין: מדוע משנה רש"י מהסדר "האמור בפרשה", שבה כתוב תחילה עשו ואח"כ יעקב, בהתאם לסדר לידתם, ומפרטם בסדר הפוך "יעקב ועשו"?

לכאורה הי' אפשר לתרץ ע"פ דברי רש"י לקמך⁷ (מ"מדרש אגדה הדורשו לפי פשוטו), שיעקב "נוצר . . ראשונה", עם כל האריכות שבפרש"י שם – אבל זהו קושיא עם תירוץ (וגם אם הוא תירוץ "לפי פשוטו", הרי עדיף שמלכתחילה לא יהי' מקום לשאלה), והשאלה היא – מדוע צריך רש"י להיכנס לכל הענין, ולא כתב בפשטות "עשו ויעקב האמורים בפרשה"? ובפרט שרש"י מדייק "האמורים בפרשה", לא בפרש"י אלא "בפרשה", ובפרשה הרי הסדר הוא תחילה עשו ואח"כ יעקב⁸!?

(5) בהר כה, ל. ערכין לא, א (במשנה). רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ב ה"ה.

(6) ריש פרשתנו (תולדות כה, יט).

(7) שם, כו.

(8) וראה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 80 הערה 26.

(1) שיחות: אור לר"ח כסלו; מוצאי ר"ח כסלו.

(2) שיחת ר"ח כסלו תשמ"ח (התוועדויות ח"א ע' 524 ואילך).

(3) אבות פ"א מ"ז.

(4) ראה שבת קנ, א. טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח סש"ו

ס"ו (סי"ב).

ג. אח"כ ממשיך רש"י בפירושו [ולהעיר בדרך אגב שבדפוס ראשון זהו המשך (באותו דיבור המתחיל) למ"ש רש"י לעיל "יעקב ועשו האמורים בפרשה"; אבל בכל אופן זהו ענין שני בפרש"י]: "אברהם הוליד את יצחק – ע"י שכתב הכתוב יצחק בן אברהם, הוזהר לומר אברהם הוליד את יצחק, לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקב"ה, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, וזהו שכתוב כאן יצחק בן אברהם, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק".

ונשאלת "קלאץ קשיא": פרש"י זה בא "באיחור" ("איז פארשפעטיקט געוואָרן") של שתי פרשיות, שהרי זה שייך לעיל בפרשת וירא, ששם מדובר אודות לידת יצחק!

ואכן, בפרשת וירא מבהיר ("באוואַרענט") רש"י בנוגע ללידת יצחק – הן ביחס לשרה, שהקב"ה עשה נס ש"הניקה בנים שרה"⁹, "שהיו אומרות לא ילדה שרה אלא אסופי הביאה מן השוק", והן בנוגע לאברהם, "למועד אשר דיבר איתו"¹⁰, מלמד שנולד לו' חדשים שלא יאמרו מביתו של אברהם הוא, וכן "לזקוניו"¹⁰, "שהי' זיו איקונין שלו דומה לו", ובהמשך ענין זה – הי' צריך רש"י להבהיר את הנס ש"צר קלסתר פניו כו" בכדי להבהיר זאת לליצני הדור; ומדוע מפרש זאת רש"י רק בפרשתנו, שבה מדובר אודות מאורעות שהיו ריבוי שנים לאחר לידת יצחק, ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה¹¹, "ויצחק בן שישים שנה בלדת אותם"⁷!

ואע"פ שיסודו של רש"י הוא מזה שכתוב בפסוק "יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק" – נשאלת השאלה על הפסוק עצמו: מדוע כתוב כאן "בן אברהם אברהם הוליד את יצחק", והרי זה שייך לעיל בסיפור לידת יצחק!?

ויש להאריך בכל זה, ו"תן¹² לחכם ויחכם עוד"¹³.

ד. קריאת פרשת תולדות היא לעולם בתחילת חודש כסלו, ולכן מובן שיש קשר ביניהם.

[ולהעיר, שהקשר דפרשת השבוע עם חודש כסלו – היתה עוד לפני שנתגלו בפועל הימים טובים שבחודש זה, לפני נס חנוכה ועאכו"כ לפני הימים טובים החסידיים – כי קריאת התורה נתתקנה ע"י משה רבינו (גם הקריאה בשני וחמישי, ועאכו"כ ביום השבת)¹⁴; וגם המנהג להשלים את כל התורה בשנה אחת הוא מקדמת דנא, שהרי הענין ד"שמחת תורה" (בסיומו של חג הסוכות, לאחר סיום קריאת כל התורה) נמצא כבר

(13) ראה בכ"ז גם שיחות ש"פ תולדות: תשכ"ה (לקר"ש ח"כ ע' 101-2); תשמ"ה (שיחות קודש ח"א ע' 717 ואילך; התוועדויות ח"ב ע' 733 ואילך).
(14) רמב"ם הל' תפלה פי"ב ה"א. וראה ב"ק פב, א.

(9) כא, ו.
(10) שם, ב.
(11) פרשתנו שם, כ.
(12) משלי ט, ט.
(13) משלי ט, ט.

בזהר¹⁵, וזהו "המנהג הפשוט בכל ישראל"¹⁶ (אף שכידוע היו שני מנהגים בסיום התורה – בשנה אחת או בשלוש¹⁷ (וחצי¹⁸) שנים).

וביאור הענין:

"תולדות יצחק" מורה על השלימות של יצחק (שתכלית ירידת הנשמה למטה היא לא רק שיהי' "יציאתו מן העולם כביאתו לעולם בלא חטא"¹⁹, כדאיתא בגמרא²⁰ "זבון וזבין תגרא איקריי" (בתמי²¹), כי אם שע"י עבודתו יהיו "תולדות", הולדה חדשה, המשכת כח הא"ס²²), עד לשלימות עבודתו בימי חייו (וכמארז²³ עה"פ²⁴ "יודע ה' ימי תמימים" – "כשם שהן תמימים כך שנותיהם תמימים"), שהי' מיוחד בזה שחי מאה ושמונים שנה²⁵ – שלימות השנים דחיי האבות, דאע"פ שכולם היו ראויים לחיות אותו מספר שנים, אעפ"כ היו סיבות שונות שגרמו לכך שלמעשה יחיו אברהם ויעקב פחות ממאה ושמונים שנה (דאברהם חי קע"ה שנה – שקיצר הקב"ה ה' שנים משנותיו כדי שיקבר בשיבה טובה²⁶, ועאכו"כ יעקב שחי קמ"ז שנה, משום שאמר לפרעה "מעט²⁷ ורעים היו ימי שני חיי וגו'²⁸).

ועפ"ז מובן הקשר לחודש כסלו:

כסלו הוא חודש של יום טוב, כמרומז גם בשמו (כמבואר באגרות אמו"ר²⁹) – ימי חנוכה בסיום החודש, ולפני זה – ט' ויו"ד וי"ט כסלו וכו'. היינו שכללות החודש מבטא ענין של שלימות ותמימות (ובפרט בשנה זו שהיא "שנה תמימה").

ובחודש זה עצמו, היר"ט שמתברך משבת זו הוא ט' כסלו, יום ההולדת ויום ההילולא של כ"ק אדמו"ר האמצעי³⁰, שבו נראה בגלוי שלימות החיים בימים, וכמארז³¹ "הקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום", שזהו דבר מיוחד שלא מצינו דוגמתו אצל שאר רבותינו נשיאינו (היינו, דאף שבדאי ענין זה (דשלימות הימים) הי' אצלם (וכן בכל צדיק וצדיק) בפנימיות – הרי ענין זה הוא בגלוי באדמו"ר האמצעי). וע"ד שלימות חיי יצחק שחי ק"פ שנה בגלוי, כנ"ל.

ואילך. ועוד.

(23) ב"ר פנ"ח, א.

(24) תהלים לז, יח.

(25) וישלח לה, כח.

(26) פרש"י פרשתנו כה, ל.

(27) ויגש מזו, ט.

(28) מבוא לתנחומא (באבער ע' 132 אות ל –

מתנחומא כת"י). דעת זקנים מבעה"ת ויגש שם, ח.

(29) לקוטי לוי"צ אג"ק ע' רה. שם ע' ריז.

(30) "היום יום" ט כסלו. ובכ"מ.

(31) ר"ה יא, א. סוטה יג, ב.

(15) ח"ג רנו, ב.

(16) רמב"ם שם פי"ג ה"א.

(17) מגילה כט, ב. רמב"ם שם.

(18) חילוף מנהגים בין בני א"י ובני בבל אות מח. וראה מפרשים למס' סופרים פט"ז ה"י. וראה לקו"ש חט"ו ע' 425 בהערות.

(19) ע"פ ב"מ קז, סע"א.

(20) שם מ, ב (ובפרש"י).

(21) ראה תר"א ותו"ח ר"פ וישב. ובכ"מ.

(22) לקו"ת שה"ש לט, ד ואילך. סה"מ תרנ"ב ע' קל.

תרנ"ז ע' קעו ואילך. עטר"ת ע' תיד. תרפ"ו ס"ע רכו

ומזה יש לימוד ונתינת כח לכאו"א מישראל – שהשפעת יצחק נמשכת לכל ישראל (כמו השפעת כל ג' האבות, כמאחז"ל³² "אין קורין אבות אלא לשלושה", ומבואר בזה בתו"א³³ שענינו של כל אחד מהאבות ישנו בכאו"א מישראל) – שגם מי שלמעשה לא חי מספר שנים כמו יצחק, יש בו בפנימיות את השלימות שהיתה בימי חיי יצחק, ובכחו שעבודתו תהי' בשלימות ובתמימות דק"פ שנה (וכן בנוגע לשלימות שהיתה באדמו"ר האמצעי).

ולימוד זה הוא בב' הקצוות: הן מי שחי יותר מק"פ שנים, הרי גם אצלו שייך שלימות החיים של ק"פ שנים, וכגון ישי אבי דוד שחי ת' שנה³⁴, דפשוט שאי אפשר לומר שבאישי כזה שמת רק "בעטיו של נחש"³⁵ יחסר בענין השלימות של ק"פ;

ועד"ז לאידך גיסא: גם במי שעדיין צעיר מק"פ שנה, הרי בכחו להשיג את השלימות דק"פ שנה בגיל ושנים שלו. ועד"ד שהי' בר' אלעזר בן עזרי' שאמר "הרי אני כבן שבעים שנה"³⁶, ובאמת לא הי' אלא בן שמונה עשרה, ואיתא בכתבי האריז"ל³⁷ שבגיל י"ח שנה היתה לו המעלה והשלימות של זקן בן שבעים. וסיפור זה נאמר בתורה, שהרי זה הוראה³⁸ לכאו"א.

ה. עפ"ז מובן בנוגע לענינו – העבודה דחודש כסלו – שבנוגע לכל עניני רבותינו נשיאינו (שענינם הוא בהדגשה ובשלימות בחודש כסלו) הרי נאמר ש"קדושה לא זזה ממקומה"³⁹, והכוונה בזה היא בפשטות, שהשלימות שהיתה בחייהם כו' הרי היא שייכת ובכחו של כל אחד, היינו שכל א' מישראל כפי שהוא עומד עתה נשמה בגוף בעולם הזה – מסוגל הוא להשיג שלימות ותמימות שנמשכת אליו מרבותינו נשיאינו!

ובפשטות – שהקדושה והשלימות של הבעש"ט, הרב המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, הצ"צ, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – "לא זזה ממקומה", וישנה בחיים של כאו"א עכשיו!

וענין זה הוא בהדגשה ובגלוי בחודש כסלו, שהוא חודש חסידי השייך לעניני חסידות, שבו אירעו כמה ימים טובים חסידיים כנ"ל [אף שכו"כ מימי ההולדת וכיו"ב של רבותינו נשיאינו אינם בחודש כסלו, כי אם בחודש אלול⁴⁰ או בחודש ניסן⁴¹ וכיו"ב].

32) ברכות טז, ב.

33) ר"פ וארא.

34) פרש"י ויחי מזו, כט. וראה ב"ר פצ"ו, ד. וש"נ.

35) שבת נה, ב. ב"ב יז, א.

36) ברכות יב, סע"ב (במשנה).

37) ראה סידור האריז"ל בהגש"פ במקומו.

38) ראה רד"ק לתהלים יט, ת. ס' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (כשם הרד"ק). וראה זח"ג נג,

ב.

39) ראה ע"ח שער (ד) אח"פ פ"ג. שער (לד) תיקון נוקבא פ"ג. שער (לה) הירח פ"א. אגה"ק ביאור לסימן זך (קמז, א).

40) יום ההולדת של הבעש"ט ואדה"ז (ח"י אלול) והצ"צ (כ"ט אלול). המו"ל.

41) יום ההילולא של אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע (ב' ניסן) ויום ההולדת של יבלחט"א כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א (י"א ניסן). המו"ל.

ו. ובנוגע למעשה בפועל:

בסוף שבוע הבא המתברך משבת זו (ו"מפקחין על צרכי ציבור בשבת", כנ"ל ס"א) – הוא יום ט' כסלו ויו"ד כסלו – יום הולדת והסתלקות ויום גאולת⁴² אדמו"ר האמצעי. ולכן, מתאים שיערכו התוועדויות גדולות בכל מקום ומקום ביום השבת קודש ב"שטורעם" גדול, וביחד עם זה – עם סדר, שלכן צריכים לזה הכנה וכו'. וזו תהי' הכנה להתוועדויות די"ט כסלו וימי חנוכה הבעל"ט.

וכן יעשו בכל מקום ומקום, בפרט בארץ הקודש, ועאכו"כ בד' אמות של נשיא דורנו, כאן בחוץ לארץ, או בארץ הקודש – לאחר ביאת משיח צדקנו, שבודאי כבר יבוא עד אז.

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר"⁴³, וכל הצדיקים וכ"ק מו"ח אדמו"ר בתוכם, וביחד עם כל בני ישראל (ועמך כולם צדיקים⁴⁴), הן הנשמות בגופים דעכשוו והן הנשמות שהם בגן עדן – שגם הם יהיו נשמות בגופים, וגם הנשמות שעתידין לבוא, ותיכף ומיד ממש.

— שיחה ב' —

ז. א' מהענינים המיוחדים שבשבת זו הוא – שבאים מסיום כתיבת ספר תורה⁴⁵, "כתבו לכם גוי"⁴⁶, שנעשה בימים האחרונים בבית הכנסת זה "ברוב עם"⁴⁷, והכנסתו עם הקפות וניגוני וריקודי שמחה כו' כמנהג ישראל. [ולהעיר, שלהיותו ספר תורה חדש, הרי הוא קודם בהריקוד לשאר הספרי-תורה, ע"ד הקדימה בברכה (בשני דברים שוים) מצד מעלת החידוש⁴⁸].

ומובן גודל הענין והמעלה שבסיום כתיבת ספר תורה (כמדובר כמה פעמים), שאז מתאפשר לקרוא בו (כפי שנעשה בשבת זו בפעם הראשונה), עם עלי' לתורה דשמונה קרואים עם ברכה לפני' ולאחרי', שזה שייך דוקא ע"י סיום ספר תורה, שאז חלים עליו כל גדרי ספר תורה כשר לקריאה וכו' (משא"כ ע"י התחלת כתיבת ספר תורה, הרי אף שגם זה הוא דבר נעלה, אבל עי"ז עדיין אין אפשרות לקריאת התורה בספר תורה זה). ולהוסיף, שספר תורה זה קשור עם כל הספרי תורה, עד שהוא בדוגמת הספר תורה שכתב משה והניחו בעזרה, כי הספר תורה נכתב בהשוואה ובהגהה לספר תורה

הכתיבה בר"ח כסלו (ראה יומן ר"ח כסלו שנה זו). המו"ל.

46) האזינו לא, יט. ראה רמב"ם הל' ס"ת פ"ז ה"א.
47) ל' הכתוב – משלי יד, כח.

48) ראה שו"ת לב אברהם (מאנסי, תשל"ז) סימן ל.

42) "היום יום" י כסלו. ובכ"מ.

43) ישע"י כו, יט.

44) שם ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

45) לע"נ הרבנית הצדקנית נ"ע זי"ע, שהתחל בכתיבתו בימי ה"שבעה" להסתלקותה, ונסתיימה

שלפניו, והספר ההוא הוגה מספר שקדם לו וכו', עד לספר תורה הראשון שכתבו משה רבינו על מנת להגיי' ממנו⁴⁹.

ויש לקשר את סיום הספר תורה עם פרשתנו, פרשת תולדות, בה נאמר⁵⁰ "ויתן לך האלקים מטל השמים", כמאחז"ל⁵¹ "מטל השמים זו מקרא", תורה שבכתב, שבימיהם היו לומדים מקרא מספר תורה, וגם בדורות שלאחרי זה נהגו אחדים מגדולי ישראל לקרות "שנים מקרא ואחד תרגום" מתוך ספר תורה כשר⁵².

ח. והנה, ספר תורה זה הוא לזכר נשמת אשה צדקנית בישראל⁴⁵, ונכתב ע"י השתדלותן ובארגונן של נשי ישראל.

ויש לומר השייכות עם פרשתנו:

בפרשתנו מסופר בארוכה אודות מעלתה של רבקה אמנו ופעולותי'. ולמרות שהפרשה נקראת "תולדות יצחק"⁵³, הרי למעשה עניני יצחק כשלעצמו (לידתו ומעשיו, ועד לתכלית שלימותו – העקידה) מסופרים לפני פרשתנו, ואילו מכאן ואילך, בסיפור לידת יעקב ועשו, מודגש יותר ענינה של רבקה. וכן בענין הברכות – יצחק הי' אוהב את עשו "כי ציד בפיו"⁵⁴, ודוקא רבקה היתה זאת שפעלה שהברכות ד"ויתן לך" יומשכו ליעקב. ואח"כ גם בנוגע לשידוכו של יעקב – רבקה היתה מי ששלחה את יעקב לחרון עם כל הפרטים שבזה⁵⁵, ואפילו מה ששלח יצחק את יעקב וציוה אותו וכו'⁵⁶ בא בגלל דברי רבקה "קצתי בחיי גוי"⁵⁷.

וכן נמשך מרבקה אמנו לכל נשי ובנות ישראל שבכל הדורות עד דורנו זה, כידוע שמכל ד' האמהות נמשכת נתנית כח לכל א' מישראל, ובמיוחד לכל נשי ובנות ישראל, שהן בנות שרה רבקה רחל ולאה; דאע"פ שכל בני ישראל, גם אנשים, הם בני שרה רבקה רחל ולאה, הרי זה בהדגשה יתירה בנוגע לנשי ישראל, כמ"ש⁵⁸ "כאמה בתה".

וכפי שרואים גם בפשטות בנוגע להשפעה על נשי ישראל, דאע"פ שכל בני ישראל, גם אנשים, יכולים וצריכים להשפיע על יהודים אחרים בעניני תורה ומצוות וכו', הרי רואים במוחש שעל נשים יכולה אשה לפעול יותר ולהצליח יותר מאשר איש.

ט. ויהי רצון, שכל הברכות ד"ויתן לך" וכו' יומשכו (ברכה לשון המשכה⁵⁹) לכל א' מאיתנו.

(54) פרשתנו כה, כח.

(55) שם כז, מג ואילך.

(56) שם כח, א ואילך.

(57) שם כז, מו.

(58) יחזקאל טז, מד.

(59) ראה תו"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

(49) ראה רמב"ם בהקדמתו לספר היד. וראה גם צפע"נ עה"ר ר"פ וילך, ובהנסמן שם.

(50) פרשתנו כז, כח.

(51) ב"ר פס"ו, ג.

(52) ראה שער הכוונות ענין ליל ו'. פע"ח שער הנהגת הלימוד. שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ה ס"ד.

(53) סדר תפלות דהרמב"ם (בסוף ספר אהבה).

ועד להמשכת הברכה העיקרית – הגאולה האמיתית והשלמה, ובקרב ממש נזכה לרקוד עם ספר תורה זה ביחד עם כל שאר הספרי תורה, כולל הספר תורה הראשון, וגם הספר "תורה חדשה מאתי תצא"⁶⁰.

— שיחה ג' —

י. באים עכשיו מכינוס השלוחים העולמי, שהחל בשבת שעברה, ועתה אוחזים בסיומו. ובפרט שעדיין צריכים לסיים ענין בדפוס בקשר עם הכינוס, שידפיסו בסמיכות ממש, וידוע פתגם הצ"צ⁶¹ שדבר שבדפוס הוא לדורות.

ויש לקשר זה (ענין השליחות) גם עם הפרשה, ששם מדובר אודות שליחות יעקב לחרן לעסוק בביורר העולם – "וישלח"⁶² יצחק את יעקב וגו"⁶³.

וכמדובר בארוכה בשבת שעברה⁶⁴, שבכללות כ"א מישראל הוא שליח מהקב"ה, שהקב"ה שלח את נשמתו למטה – "נשמה שנתת ביי"⁶⁵ ("וכל הנותן בעין יפה נותן"⁶⁶) – מבחי' "טהורה היא"⁶⁵ עד למטה מטה ("אתה נפחתה ביי"⁶⁵), לעשות דירה בתחתונים.

ואע"פ שזוהי ירידה לכאורה, הרי הכוונה בזה שתהי' ירידה לצורך עלי': בנוגע לנשמה למעלה כתיב⁶⁷ "חי ה' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו", בבחי' עמידה, שזהו אמנם ביטול גמור, אבל באופן של עמידה; דוקא ע"י השליחות למטה נעשית הנשמה "מהלך"⁶⁸, שמתעלית למעלה מהמקום שמשם ירדה, עד ל"דרגא" שלמעלה מגדר עליון ותחתון ועליות וירידות, שזה (העלי') יכול להיות "בשעתא חדא וברגעא חדא"⁶⁹, ובפרט ע"י עבודת התשובה (וכמדובר בשבועות האחרונים⁷⁰).

יא. ובהמשך לזה – יש להזכיר אודות מסיבות והתוועדויות שיתקיימו בימים הקרובים (ולכל לראש – במוצאי שבת קודש, "סעודתא דדוד מלכא משיחא"⁷¹) בקשר לפעולות דהפצת התורה והמעיינות חוצה.

ולכן, כאן המקום שאלו שהעמידו משקה "המשמח"⁷² עבור ענינים שונים, יעלו עתה (כרגיל) ויכריזו במה המדובר, והזמן והמקום, ויזמינו את המסובים כאן להשתתף בזה.

67 מלכים-א יז, א. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 147 הערה 53. וש"נ.

68 תר"א וישב ל, סע"א ואילך. סה"מ תר"ס ע' קז ואילך. ובכ"מ.

69 ראה זח"א קכט, סע"א-ב.

70 ראה דברי משיח – שיחת ש"פ וילך שנה זו ס"ג.

71 ראה סידור האריז"ל כוונת הבלדה ומו"ש. פע"ח שער (יח) השבת ספכ"ד. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 489 הערה ד"ה מוצאי שבת-קודש.

72 ס' שופטים ט, יג.

60 יעשי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

61 אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' שפב. לקו"ש ח"ב ע' 522. ועוד.

62 פרשתנו כח, ה.

63 ראה בארוכה שיחת ש"פ תולדות תשמ"ח (סה"ש ח"א ע' 93 ואילך).

64 דברי משיח – שיחת ש"פ חיי שרה שנה זו ס"ב ואילך.

65 נוסח ברכות השחר (ברכות ס, ב).

66 ראה ב"ב נג, א. א. סה, א. עא, סע"א. רמב"ם הל' מכירה פכ"ה ה"ד. הלי' זכ"י ומתנה פי"א הכ"ב.

וזה ימהר עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו; ואז יהי השלימות ד"ויצא יעקב מבאר שבע"⁷³ (שקוראים בתפילת מנחה) – קיום השליחות בפועל, עם חיבור שני הפירושים שבזה (כמבואר בדרושי חסידות⁷⁴) – הליכה מלמטה למעלה והליכה מלמעלה למטה, שניהם יחד ובבת אחת, ועד שנעשה חיבור והתאחדות בין העליון והתחתון – דירה בתחתונים, שבתחתון שאין תחתון למטה ממנו יהי' הגילוי שאין למעלה ממנו, עד לדרגא שלמעלה מכל הגילויים.

ואז נזכה לקיום כל הברכות שבפרשתנו, "ויתן לך האלקים", "יתן ויחזור ויתן"⁷⁵, עד לברכה העיקרית – הגאולה האמיתית והשלימה.

ואת זה ממהרים עוד יותר ע"י העבודה בזמן הגלות, ובפרט בדורנו, דנוסף לכך שידועים בבירור שהוא הדור האחרון בגלות ודור הגאולה, כמובן מכל סימני הגאולה שאוחזים כבר עכשיו תיכף לפני הגאולה, ודור זה יביא את הגאולה (וכהמשל הידוע⁷⁶ דננס על גבי ענק, דאף שאכן הוא רק כננס על גבי ענק, הרי הוא עומד על גבי ענק, למעלה מהענק, שאז מטיב לראות למרחוק יותר) – הרי זה צריך להיות בפועל ממש באופן של זריזות, תיכף ומיד ממש.

ובקרוב ממש נכנסים בריקוד ("טאַנצט מען אַריין") לגאולה האמיתית והשלימה, ביחד עם השירה העשירית⁷⁷, שעשירי כולל את כל הענינים⁷⁸.

ויש לקשר זה עם עשירי בכסלו, שחל (בשנה זו) בשבת הבאה; ומכיון שהגאולה תהי' תיכף ומיד ממש – יחוגו את ימי הגאולה יו"ד וי"ט כסלו וימי החנוכה ביחד עם משיח צדקנו, וביחד עם חנוכת בית המקדש השלישי.

וכל זה – במהרה בימינו ממש, ו"לא עיכבן אפילו כהרף עין"⁷⁹.

[אחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן "והריקותי לכם ברכה"].

– שיחה ד' –

יב. כאן הזמן לעורר עוד הפעם בנוגע לענינים של מעשה בפועל:

(א) כמדובר השבוע⁸⁰, בחודש כסלו יש להוסיף בלימוד פנימיות התורה בספרי רבותינו נשיאינו, והלימוד צריך להיות בכל יום ויום.

(77) ראה מכילתא בשלח טו, א.

(78) ראה פרדס שער (ב) טעם האצילות פ"א-ב.
ראב"ע שמות ג, טו. וראה לקו"ש ח"ל ע' 2 ואילך.
ובכ"מ.

(79) ראה מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

(80) שיחת אור ל"ח כסלו.

(73) ר"פ ויצא (כח, י).

(74) תו"א ותו"ח ר"פ ויצא. ובכ"מ.

(75) פרש"י עה"פ שבהערה 50.

(76) ראה שבלי הלקט בראש הספר (בשם ר' ישעי'

מטראני). הקדמת החוות דעת לפירושו לשו"ע יו"ד.

המשך תרס"ו ע' ת. ועוד.

(ב) "מפקחין על צרכי ציבור בשבת": יש להתחיל בהכנות מבעוד מועד לעריכת התוועדות בשבת הבאה – עשירי בכסלו, ולעשות כן בכל מקום ומקום, כולל מקומות רחוקים בגשמיות, ואפילו מקומות רחוקים ברוחניות. ואדרבה – דוקא במקומות הרחוקים ברוחניות יש לעשות זאת ביתר שאת וביתר עוז, מצד המעלה ד"יתרון האור מן החושך" ו"יתרון החכמה מן הסכלות"⁸¹, ויתרון המתקנות כו'.

ועד"ז בכללות – שכל א' יעשה את כל התלוי בו (החל ממוצאי שבת זה – ב"סעודתא דדוד מלכא משיחא") "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו"; וליתר דיוק – שבית המקדש יבוא ויתגלה, שהרי "מקדש העתיד בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא משמים"⁸².

ובהתאם לזה – שינגנו עתה ניגון זה ("שיבנה ביהמ"ק"). ואח"כ ינגנו עוד הפעם⁸³ את הניגון "פדה בשלום נפשי", הקשור לימים אלו דחודש כסלו.

ויהי רצון, שיהי' "פדה בשלום" בפשטות ובשלימות, בגאולה האמיתית והשלימה, במהרה בימינו ממש, תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לנגן "שיבנה ביהמ"ק". אח"כ הורה לנגן (שוב⁸³) "פדה בשלום". אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:15 לערך].

(83) במהלך ההתוועדות ניגנו ניגון זה עוד ב"פ. המו"ל.

(81) קהלת ב, יג.
(82) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

ר"ד בחלוקת הדולרים

האָבן אויף זיך רבנות, איר וועט דאַרפן קויפן נאָך ספרים⁵, ונתן לו דולר נוסף באומרו: "וועט דאָס זיין אַן אַדרויף אויף קויפן ספרים, בהצלחה רבה".

אח"כ עברו התורמים, וא' מהם אמר שהוא בנה בית חדש ויכנסו אי"ה לפני חנוכה או אחרי חנוכה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואָס דאַרף מען אַפּלייגן אַ גוטע זאָך?! מ'זאָל דאָס טאָן פּריער!"

הנ"ל אמר שיש בית כנסת שמתפללים שם כבר 20 שנה, וכעת פתחו בית כנסת חדש, ורוצים לסגור את בית הכנסת הראשון.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "נו, איז וואָס דאַרף מען צומאַכן, אויב אין שול דאווענט מען זיך? דאָס הייסט אַז באַ אייך האָט מען געעפנט נאָך אַ שול?"⁶

הנ"ל: כן. אבל לא לסגור את זה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַבער ניט צומאַכן די, זאָל זיין די אָפּן און די אָפּן!"⁷

הנ"ל: זה טוב בשביל הרב קרליבאך, הוא מתפלל איתנו מידי שבוע.

יום ראשון, ד' כסלו

• ר' מרדכי שי' קנלסקי מ"ברית אברהם" הודיע על הדינער השנתי לטובת המוסד שיתקיים הלילה, והציג כמה מהתורמים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין בשורות טובות, זאָל זיין הצלחה רבה!"

הריל"ג הציג את מר דוד שי' מינץ, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "צווישן, בין כל הנערים... בשורות טובות", והצביע על ר' יוסף שי' וואזנר (שעבר לפניו) באומרו: "איך מיין ניט אייך, איר זייט דאָך אַ רב!"⁸

ר' יוסף וואזנר: אני לא רב, אני יהודי פשוט.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מ'רופט אייך אַ רב, נו, איר זייט דאָך אַ רב. וואָס אַרט דיר צו ווערן אַ רב? איך מיין ניט אַפּלאַזן פרנסה, ניט אַלס פרנסה, זאָל זיין..."⁹

הנ"ל: אמי היתה הדור הראשון אחרי אולי 200 דורות שכולם היו רבנים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַלץ רבנים. נו, גוט, איז אויב אזוי דאַרפט איר דאָך ניט משנה דער מנהג... אָבער ניט אַלס פרנסה, דאָס וועט זיין מיט הצלחה רבה. – איר וועט דאָך דאַרפן קויפן נאָך ספרים מסתמא; אויב איר וועט זיך

(1) = "שיהיו בשו"ט, שתהיה הצלחה רבה".

(2) = בין.

(3) = "איני מתכוון אליך, הרי אתה רב!".

(4) = "קוראים לך רב, נו, אתה הרי רב. מה מפריע לך להיעשות רב? איני מתכוון להזניח את הפרנסה, לא בתור פרנסה, שפרנסה תהי'..."

(5) = "כולם רבנים. נו, טוב, אם כן הרי אינך צריך לשנות את המנהג... אבל לא בתור פרנסה, זה יהי' בהצלחה רבה. – הרי תצטרך לקנות עוד ספרים מן הסתם; אם תהי' עליך רבנות, תצטרך לקנות עוד ספרים".

(6) = "שזה יהי' מקדמה לקניית ספרים, בהצלחה רבה".

(7) = "[ל]מה צריך לדחות דבר טוב?! שיעשו את זה קודם!".

(8) = "נו, למה צריך לסגור, אם מתפללים בביהכ"נ? זאת אומרת שאצלכם פתחו עוד בית כנסת?".

(9) = "אבל לא לסגור את זה, שזה יהי' פתוח וזה פתוח!".

פיין, אפשר דאָס אַריינשטעלן אין די קאַנסטעטוציע...¹⁵

הנ"ל: אבל על השאלה השני' הוא התלבט קצת, הוא לא אמר בדיוק אם עדיף שישארו או יעזבו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "נו, מ'קאָן ניט פאַרליינגען אַלע זאַכן מיט איין מאָל... זאָל זיין צום צווייטן מאָל"¹⁶.

הנ"ל: אבל הוא אמר שאפשר לשלוח לשם מצות וספרים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַבער דער עיקר איז מ'דאַרפן דאָס דערנאָך פאַנאַנדערטיילן. דאָס איז די שוועריקייט, אַז מ'זאָל דאָס דערנאָך פאַנאַנדערטיילן, ס'זאָל ניט בלייבן ליגן אין שול. ס'שוין געווען עטלעכע מאָל אַז זיי האָבן באַקומען, און מאַשר געווען, און געבליבן ליגן אין שול... במילא באַ אַ געלעגנהייט איז אַ גוטע זאָך איר זאָלט עם אַנקלינגן, און זאָגן אַז ער האָט געכטן גערעדט פאַר אַלעמען, אַבער זיכער פאַרשטייט מען דאָך אַז די כוונה איז אַז מ'זאָל דאָס דערנאָך פאַנאַנדערטיילן, במילא פאַלאַזט איר דאָך – אויף עם לייגט זיך די אחריות! זאָל זיין בשורות טובות"¹⁷.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וועלכע קאַרליבאָך?"¹⁰

הנ"ל: אליהו קרליבאך.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אליהו קרליבאך. נו, גוט". ברכה והצלחה".

הנ"ל ביקש ברכה לאחיו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "דאָס וועט זיין פאַר אייער ברודער. זאָל זיין בשורות טובות, הצלחה רבה"¹².

אח"כ ניגש שובר' יוסף וואזנר וסיפר לכ"ק אדמו"ר שליט"א שאתמול נפגש עם המשלחת מרוסי' ושר הדתות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ער איז שוין דאָרטן? ער איז דאָ?"¹³.

הנ"ל אמר שזה התקיים כאן במנהטן, וששאל אותו שתי שאלות: (א) האם לדעתו אדם יכול לשמור תומ"צ ויחד עם זה להיות אזרח רוסי טוב; (ב) אם יהודי רוצה לשמור תומ"צ, האם מעדיפים שיעזוב או שישאר ברוסי', ועל השאלה הראשונה השיב שלא רק יהודים אלא אפילו גוים (להבדיל) שומרי דת הם אזרחים יותר טובים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַזוי האָט ער געזאָגט! בפני כל עם ועדה?"¹⁴

הנ"ל: כן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איז דאָס

15) = "זה טוב, אולי [ש]זה יוכנס לחוקה...".
 16) = "נו, אי אפשר לתבוע את כל העניינים בפעם אחת... שיהי' בפעם השני".
 17) = "אבל העיקר הוא שצריך לחלק את זה אח"כ. זהו הקושי, שיחלקו את זה אח"כ, שזה לא ישאר מונח בבית כנסת. כבר הי' כמה פעמים שהם קיבלו, ואישרו, ו[זה] נשאר מונח בבית כנסת... במילא בהזדמנות זהו דבר טוב שתתקשר אליו, ותאמר שאתמול הוא דיבר לפני כולם, אבל בודאי הרי מובן שהכוונה היא שיחלקו את זה אח"כ, במילא אתה סומך – האחריות מוטלת עלי! שיהיו בשו"ט".

10) = "איזה קרליבאך?".
 11) = טוב.
 12) = "שזה יהי' בשביל אחיך. שיהיו בשו"ט, הצלחה רבה".
 13) = "הוא כבר שם? הוא כאן?".
 14) = "כך הוא אמר?! בפני כל עם ועדה?".

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

„עת לבנות“...

(א) נרשמים

בוחרים בא' משלושת המסלולים:

1) **תרומה מראש:** תורמים \$1,900 (או 6,800 ש"ח) בתשלום אחד מראש [באה"ק: bit.ly/livnot1 בארה"ב: bit.ly/timetobuild1].

2) **הוראת קבע לשנתיים:** תורמים פעם בחודש \$83 (או 300 ש"ח), למשך 24 חודשים (סה"כ 1992 דולר, או 7200 ש"ח) [באה"ק: bit.ly/livnot24 בארה"ב: bit.ly/timetobuild24].

3) **הוראת קבע לחמש שנים:** תורמים פעם בחודש \$35 (או 125 ש"ח) למשך 60 חודשים (סה"כ 2100 דולר, או 7560 ש"ח) [באה"ק: bit.ly/livnot60 בארה"ב: bit.ly/timetobuild60].

תאריך אחרון להצטרפות: **יום שישי, ו' טבת ה'תשע"ט**

(ב) מקדישים

בעת ההרשמה, מספקים שם עבור הקדשה, לזכות או לעילוי נשמת (לדוגמא: "לזכות ר' פלוני בן פלונית ש' אלמוני (ומשפחתו)", או "לע"נ ר' פלוני ב"ר פלוני אלמוני ע"ה"). הקדשה מיוחדת עם כל השמות שיסופקו ע"י התורמים תופיע בסיום כל כרך וכרך מהסדרה!

המשתתף במסלול הראשון יוכל לספק גם נוסח ע"מ להדפיס על **עמוד שלם** בא' הכרכים, והמשתתף במסלול השני יוכל להגיש גם נוסח ע"מ להדפיס על **חצי עמוד** בא' הכרכים. הקדשות אלו יופיעו לפי סדר הנרשמים, בחלוקה שווה לאורך הסדרה.

(ג) ו... בונים!

יחד נגיע ל-**1,000 משתתפים**, ועי"ז נבנה ונבסס את "המכון להפצת תורתו של משיח", על מנת שיוכל להמשיך בהפצת תורתו של משיח בקנה מידה הרחב ביותר! כל א' מהנרשמים מקבל 160 כרכים בסדרת "דברי משיח", מתש"י עד תשמ"ט.

[כאשר נזכה לשמוע תורה חדשה מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ויופיעו אי"ה כרכים משיחות שנה זו (תשע"ט) ואילך, לא יוכלו ספרים אלו במבצע הנוכחי. כמו"כ לא נכללים 13 הכרכים של השנים תש"נ-תשנ"ב, אותם יש לקנות בנפרד].

את הספרים ניתן לקבל ברגע הופעתם באה"ק אצל הנציגים בקהילות ובישיבות חב"ד, ובארה"ב ברגע הגעתם (לערך חודש אחרי הופעתם באה"ק) בבית משיח 770 (או בתוספת תשלום - גם מחוץ לקראון הייטס).

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו –

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם

תיכף ומי"ד ממ"ש, נאָו!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,
חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל
ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר
בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –
"לא לתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"
ובעגלא דידן יתגלה לעין כל
ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'
ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל
בגאולה האמיתית והשלימה
נאו מי"ד ממ"ש ממש!